

Mededeling wethouder Wijnja over actuele ontwikkelingen accessen

Geachte leden van de raad,

In de voorjaarsbrief 2022 en het financieel meerjarenbeeld 2023-2026 bent u geïnformeerd over het gemeentefonds en de accessen. We willen uw raad graag informeren over de actuele ontwikkelingen ten aanzien van de accessen.

Accessen 2022-2025

De Rijksuitgaven nemen op basis van het Regeerakkoord en de Meicirculaire fors toe. Deze beweging leidt tot fors hogere accessen. In de Voorjaarsbrief hebben we aangegeven dat het onzeker is of we deze accessen daadwerkelijk gaan ontvangen, ook tegen de achtergrond van de effecten van de oorlog in Oekraïne. De middelen die gemeenten ontvangen zijn gekoppeld aan de rijksuitgaven. Als het Rijk minder uitgeeft, krijgen gemeenten ook minder. Aangezien er twijfels bestonden over het realiteitsgehalte van de geraamde uitgaven door het Rijk houden we in het meerjarenbeeld elk jaar rekening met een afslag van 20% op de accessen (behoedzaamheidsraming).

Eind juni heeft de VNG ingestemd met een voorstel van het Rijk om accessen voor de jaren 2022-2025 te bevriezen op het niveau van de voorjaarsnota 2022. Het bevriezen van het accres heeft als doel gemeenten en Rijk meer zekerheid te geven over het geraamde accres. Daarnaast biedt het voorstel de komende tijd rust om het gesprek te voeren over de ontwikkeling van het gemeentefonds na 2025. Met deze afspraak is er zekerheid over de accessen voor 2022-2025. Het Rijk moet formeel nog reageren op de instemming van de VNG.

Accessen 2026 en verder

Een groot risico voor alle gemeenten is de ontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2026. Vanaf 2026 heeft het Rijk het accres eenzijdig verlaagd. Deze verlaging wordt gekoppeld aan de invoering van een eigen belastinggebied voor gemeenten. Er is echter nog geen duidelijkheid wat dit (financieel) voor de gemeente gaat betekenen. Ons uitgangspunt blijft dat het Rijk gemeenten voldoende moet compenseren voor de uitvoering van de gemeentelijke taken. Dat is ook de inzet van onze gesprekken met het Rijk. We trekken hierin gezamenlijk op met andere gemeenten. In het coalitieakkoord houden we daarom vanaf 2026 rekening met de helft van het accres uit 2025.

Op de algemene ledenvergadering van de VNG (29 juni 2022) is een resolutie aangenomen waarin (o.a.) wordt gesteld dat:

- Er uiterlijk op Prinsjesdag duidelijkheid moet zijn over hun financiële ruimte vanaf 2026;
- Gemeenten alleen langjarig kunnen bijdragen aan door het kabinet geïnitieerde ambities voor de maatschappelijke opgaven, als gemeenten daar financieel toe in staat worden gesteld (alleen bij adequate financiering voor alle gemeentelijke taken zijn gemeenten bereid om met het kabinet in gesprek te gaan over de in het coalitieakkoord beschreven ambitie van de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied)
- De VNG met het IPO in gesprek zal gaan over een gezamenlijke strategie voor verwerking in de komende meerjarenbegroting.

Conclusie is dat er op dit moment nog geen duidelijk is over de situatie vanaf 2026.

Vervolg

We houden de landelijke ontwikkelingen nauwgezet in de gaten. Conclusie is dat er op dit moment nog geen duidelijkheid is over de Rijksinkomsten vanaf 2026. Door de huidige economische omstandigheden is er daarnaast sprake van een fors risico op kostenstijgingen die we op dit moment nog niet goed kunnen overzien. Denk hierbij aan stijgende energieprijzen. Vooralsnog handhaven we de opgenomen behoedzaamheidsraming 2022-2025 en zullen we bij de begroting 2023 terugkomen hoe hiermee om te gaan op basis van de laatste inzichten.

Met vriendelijke groet,

Mirjam Wijnja
Wethouder Financiën